USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a Mgr. Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyně: **B. F. K.,** zast. JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 1. 2020, č. j. OAM-834/ZA-ZA11-K03-2018, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. 5. 2023, č. j. 16 Az 11/2020-45,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 24. 1. 2020, č. j. OAM-834/ZA-ZA11-K03-2018 (dále jen „napadené rozhodnutí“), nebyla žalobkyni (opakovaně) udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v rozhodném znění (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Toto rozhodnutí napadla žalobkyně u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) žalobou, jíž se domáhala jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Namítala, že žalovaný nesprávně hodnotil hrozbu jejího pronásledování v zemi původu z důvodu sexuální orientace. Měla za to, že tvrzení o její příslušnosti k lesbické komunitě nelze shledat nevěrohodným pouze kvůli rozdílům v jejích výpovědích učiněných v nynějším a předcházejícím řízení o udělení mezinárodní ochrany; nadto se domnívala, že její homosexuální orientace je zjevná z toho, že bojovala proti ženské obřízce.

[3] Městský soud rozsudkem ze dne 11. 5. 2023, č. j. 16 Az 11/2020-45 (dále jen „napadený rozsudek“), podanou žalobu zamítl. Zabýval se především tím, zda žalovaný dostatečně odůvodnil, na základě čeho posoudil výpověď žalobkyně jako nevěrohodnou, a zda se mu podařilo její azylový příběh přesvědčivě zpochybnit. Naznal přitom, že posouzení žalovaného je přesvědčivé a adekvátní vzhledem ke všem zjištěným okolnostem

případu; z odůvodnění napadeného rozhodnutí je zjevné, že se žalovaný velmi podrobně zabýval všemi tvrzeními žalobkyně v kontextu dalších zjištěných skutečností, a následně je jednotlivě i v souhrnu porovnal s tvrzeními uváděnými žalobkyní v její první žádosti. Městský soud přisvědčil závěru žalovaného o nedůvěryhodnosti žalobkyně a jejích výpovědí; existuje totiž celá řada zásadních rozporů mezi jednotlivými informacemi sdělenými žalobkyní, které se netýkaly pouze detailů, nýbrž samé podstaty azylových důvodů žalobkyně; odlišnost výpovědí přitom nemohla být způsobena časovým odstupem. Žalobkyní prezentovaný příběh v rámci její druhé (nyní přezkoumávané) žádosti je fakticky zcela odlišný od příběhu uváděného v řízení o první žádosti. Soud tedy uzavřel, že výpověď žalobkyně je v celkovém souhrnu zjevně nevěrohodná a žalovaný nepochybil, pokud důvod pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 písm. b) zákona o azylu nenalezl. Pokud jde o konkrétní rozpory v tvrzeních žalobkyně, jimiž se městský soud podrobně zabýval, lze je shrnout následovně: 1/ žalobkyně ve své první žádosti nesdělila naprosto žádné skutečnosti nasvědčující tomu, že by mohla být homosexuální orientace (soud nepřisvědčil tomu, že by tato skutečnost implicitně plynula z jejího boje proti ženské obřízce); 2/ původně za jediný důvod svých obav označila útok několika soukromých osob na její kadeřnický salon, ke kterému došlo v důsledku její osvěty proti provádění ženské obřízky, ovšem nově tvrdí, že důvodem útěku byl strach ze zatčení policií zasahující na oslavě, kterou měla pořádat se svými lesbickými přítelkyněmi; 3/ zatímco v řízení o první žádosti žalobkyně výslovně vyloučila jakékoli problémy se státními orgány včetně vedení trestního stíhání, v druhé žádosti uvádí, že na ni měl být vydán zatykač a měla být v zemi hledána; 4/ žalobkyně původně tvrdila, že byla koordinátorkou činnosti organizace IPP, ovšem v opakovaném řízení uvádí, že se tuto organizaci teprve snažili založit; 5/ v prvním řízení sdělila, že do České republiky vycestovala na základě turistického víza, zatímco nyní tvrdí, že se jednalo o studentské vízum získané s pomocí Masarykovy univerzity (soud zdůraznil, že příslušné dokumenty byly vytvořeny ještě před údajným napadením žalobkyně v jejím salonu); 6/ v řízení o první žádosti žalobkyně datovala narození své dcery do roku 1988, ačkoli ve druhé žádosti uvádí rok 1992 (žalobkyně není dle soudu schopna odlišit, k jakým událostem došlo v době před narozením dcery a po něm); 7/ nadto žalovaný poukázal, že žalobkyně se za dobu svého pobytu v ČR nezmínila o jakémkoli vztahu se ženou, naopak navázala vztah s mužem, se kterým následně uzavřela sňatek, přičemž po rozvodu začala opět žít s dalším mužem, s nímž sdílí byt.

[4] Proti rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížnost, ve které jej navrhla zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení. Namítá, že jí v zemi původu hrozí pronásledování pro její odlišnou sexuální orientaci. Žalovanému vytýká, že nevedl řízení způsobem vedoucím ke zjištění skutečného stavu věci, ale vycházel spíše z její výpovědi učiněné v první žádosti o mezinárodní ochranu, která se omezovala toliko na její aktivity související s ženskou obřízkou. Pokud sám správní orgán přiznává, že propagace práv homosexuálů je v Kamerunu trestná, nelze argumentaci o homosexuální orientaci stěžovatelky odmítnout s tím, že se v prvním řízení vyjádřila *„úspornějším způsobem“*. Skutečnost, že stěžovatelka v zemi původu realizovala lesbický vztah, nevyplývá toliko z její vlastní výpovědi, ale i z písemného vyjádření tamního právního zástupce. Akcentuje, že je zapotřebí klást důraz nikoliv na nedostatky její druhé výpovědi, které mohou být způsobeny plynutím času, nýbrž na to, zdali má homosexuální orientaci či nikoliv. Jestliže se v rámci první žádosti soustředila především na zdůraznění svých aktivit souvisejících s bojem proti ženské obřízce a současně předpokládala, že z toho nutně

vyplývá její odlišná sexuální orientace, tak si nijak neprotiřečí. Stěžovatelka konečně nesouhlasí ani s tím, že měla nejprve využít možností vnitrostátní ochrany, neboť kontakt s tamní policií by jí nezabezpečil žádnou ochranu.

[5] Žalovaný ve svém vyjádření popírá důvodnost podané kasační stížnosti a trvá na svých závěrech uvedených v napadeném rozhodnutí. Zdůrazňuje, že stěžovatelka nyní uplatnila stejné námitky jako v žalobě; odkazuje proto na své vyjádření k ní. Shrnuje, že tvrzení stěžovatelky se jeví jako účelová, svědčící o snaze zdramatizovat svůj životní příběh a vytvořit tak skutečnosti azylově relevantní, díky nimž by dosáhla legalizace pobytu na území České republiky. Žalovaný akcentuje zejména množství rozporů, nejasností, alogičností a dalších nedostatků ve výpovědích stěžovatelky, a to ohledně fakticky všech skutečností, které ji podle ní vedly k opuštění vlasti; s odkazem na doslovný přepis údajů poskytnutých k žádostem a provedených pohovorů konstatuje, že stěžovatelka nebyla bez rozporů schopna vypovídat o událostech, jichž byla přímým účastníkem. Správní orgán dodává, že zákon o azylu neslouží k legalizaci pobytu cizinců.

[6] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) se nejprve zabýval posouzením, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je přípustná ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), stěžovatelka je v řízení zastoupena advokátem dle § 105 odst. 2 s. ř. s. a jsou splněny i obsahové náležitosti stížnosti dle § 106 s. ř. s.

[7] Před zahájením meritorního přezkumu se však musel zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s., NSS odmítne kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Kasační soud se vymezením pojmu *„podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele“* již zabýval při výkladu § 104a s. ř. s. ve znění účinném do 31. 3. 2021 (srov. usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS).

[8] Při rozhodování o (ne)přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vychází z judikatorně ustálených kritérií (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, bod [52]), jež pramení ze závěrů usnesení č. j. 1 Azs 13/2006-39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly judikaturou NSS řešeny, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) je dána potřeba učinit judikaturní odklon, 4) v napadeném rozsudku bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[9] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[10] Nejvyšší správní soud předně poukazuje na to, že stěžovatelka v kasační stížnosti sama nepředestřela žádné důvody týkající se její přijatelnosti; soud je přitom neshledal ani z kontextu tvrzení stěžovatelky ve spojení s obsahem soudního a správního spisu. Dále kasační soud zdůrazňuje, že stížnost je především opakováním žaloby.

[11] Stěžejní otázkou celé řešené věci je posuzování (ne)věrohodnosti tvrzení stěžovatelky v řízení o opakované žádosti o udělené mezinárodní ochrany. Touto problematikou se NSS již opakovaně zabýval. V rozsudku ze dne 14. 5. 2008, č. j. 7 Azs 25/2008-105, konstatoval, že *„nevěrohodnost tvrzení, zejména vzhledem k jejich rozporuplnosti, znemožňuje správnímu orgánu shledat u žadatele o azyl podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.“* V usnesení ze dne 3. 9. 2009, č. j. 7 Azs 63/2009-96, NSS vyložil, že *„posouzení věrohodnosti skutkového příběhu žadatele o udělení mezinárodní ochrany se odehrává zejména na základě výpovědí, které v průběhu správního řízení učiní, neboť ohledně listinných či jiných relevantních důkazů je zpravidla v azylovém řízení nouze. Pokud je mezi jednotlivými výpověďmi znatelný rozpor či je v nich viditelná snaha o doplňování nových azylově relevantních skutečností, nelze vytýkat správnímu orgánu, že stěžovatelem uváděné skutečnosti neshledal věrohodnými.“* Shodné závěry učinil také v rozsudku ze dne 11. 11. 2019, č. j. 3 Azs 94/2019-33, kde doplnil, že rozporné výpovědi žadatele podstatně snižují jeho věrohodnost. Taktéž v usnesení ze dne 16. 5. 2019, č. j. 9 Azs 414/2018-70, NSS naznal, že *„v případě, že žadatel svoji povinnost tvrzení nesplní, a to buď tak, že vůbec netvrdí žádné skutečnosti, nebo že na podkladě jeho neurčitých nebo rozporuplných skutečností nelze zjistit, jaké jsou skutečné důvody jeho odchodu ze země původu, resp. důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany, jak tomu bylo i v nyní posuzované věci, nemůže žalovaný v takovém případě shledat existenci podmínek pro udělení azylu“*. V rozsudku ze dne 30. 9. 2020, č. j. 2 Azs 165/2019-57, NSS zdůraznil, že *„pokud se žadatel o mezinárodní ochranu po celou dobu řízení ve věci mezinárodní ochrany drží jedné dějové linie, jeho výpovědi lze i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za souladné s dostupnými informacemi o zemi původu, pak je třeba z takové výpovědi vycházet (viz rozsudek NSS ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008-83, nebo rozsudek ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70).* [...] *Při hodnocení věrohodnosti výpovědi žadatele o mezinárodní ochranu lze vycházet z vnitřní konzistentnosti a přesvědčivosti výpovědi, z toho, nakolik je žadatelem prezentovaný azylový příběh souladný s informacemi o zemi původu, či z celkové věrohodnosti žadatele* (...) *žalovaný by mohl označit za nevěrohodná jednotlivá tvrzení žadatele či by jej mohl označit za celkově nevěrohodného, to však pouze z důvodu jeho nevěrohodnosti v relevantních aspektech jeho žádosti o mezinárodní ochranu (srov. rozsudek NSS ze dne 15. 2. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019-77). Celkovou nevěrohodnost žadatele [čl. 4 odst. 5 písm. e) kvalifikační směrnice] proto lze dle citované judikatury dovodit pouze ze souhrnu jednotlivých nevěrohodných tvrzení, která se týkají skutečností podstatných pro posouzení konkrétní žádosti o mezinárodní ochranu, nikoliv skutečností, které mají význam okrajový.“* Zmínit lze též městským soudem akcentovaný rozsudek NSS ze dne 13. 11. 2019, č. j. 4 Azs 250/2019-61, dle nějž *„důkazní standard „přiměřené pravděpodobnosti“ se aplikuje nejen v rámci celkové úvahy o pravděpodobnosti pronásledování, ale nutně i na posouzení věrohodnosti jednotlivých dílčích tvrzení žadatele, která jsou posléze podkladem této celkové úvahy.“* Dále lze odkázat na rozsudky NSS ze dne 19. 8. 2004, č. j. 4 Azs 152/2004-36, ze dne 18. 1. 2006, č. j. 6 Azs 386/2004-40, ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007-63, ze dne 12. 3. 2009, č. j. 7 Azs 93/2008-54, ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017-40, ze dne 17. 4. 2019, č. j. 6 Azs 331/2018-34, či ze dne 10. 2. 2021, č. j. 6 Azs 261/2019-40.

[12] Od shora nastíněných judikaturních závěrů nemá Nejvyšší správní soud žádný důvod se jakkoli odchýlit. V projednávané věci městský soud srozumitelně a přesvědčivě odůvodnil, proč považuje azylový příběh stěžovatelky prezentovaný v opakované (nynější) žádosti o mezinárodní ochranu za nevěrohodný, resp. řádně zdůvodnil, proč žalovaným identifikované rozpory ve výpovědích stěžovatelky shledal stěžejními pro posouzení důvodnosti její žádosti.

[13] Nad rámec výše uvedeného kasační soud zdůrazňuje, že samotná snaha o legalizaci pobytu nemůže být azylově relevantním důvodem (srov. rozsudky NSS ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004-44, ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004-69, ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004-81, ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004-94, či ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005-54).

[14] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že městský soud se nedopustil žádného zásadního pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky; respektoval judikaturu, od níž se sám NSS nehodlá jakkoli odchýlit. Při přezkoumávání skutkového stavu se nedopustil chyb, které by svojí povahou stály proti samotným základním zásadám přezkumného soudního řízení; stejně tak napadený rozsudek nevykazuje žádné nedostatky, které by bylo v rozporu s právem na spravedlivý proces nechat bez povšimnutí, natož pak nedostatky závažné.

[15] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky; odmítl ji proto podle § 104a s. ř. s. jako nepřijatelnou. O věci rozhodoval bez jednání za podmínek § 109 odst. 2 s. ř. s.

[16] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Soud o nákladech nerozhodoval podle § 60 odst. 3 s. ř. s., přestože kasační stížnost odmítl, a to s ohledem na závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS. Stěžovatelka v řízení nebyla úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, avšak nevznikly mu žádné náklady nad rozsah jeho úřední činnosti, a proto ani jemu soud nepřiznal náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. října 2023

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu